

sobre tot, emeto-cathartiques i contra-estimulants que poden tenir llurs indicacions therapeutiques; i les segones no purguen i fan vomitar molt; però són convulsivants, excitants perilloses, que molt sovint determinen la mort per sideració. «A l'exemple del goç de Tissot, mosseguen sense bordar».

En realitat, foren els veratres els que feren la reputació de l'heleborisme, i l'empleu dels verdaders helebors produí l'enfonsament del methode a copia de provocar catastrofes. Basta recordar, en prova d'això, que metges i malalts tremolaven al sometre-s'hi i que alguns metges aconsellaven an els malalts que fessin testament abans de pendre l'helebor. Abans de donar-lo s'imposaven an el malalt una serie de practiques pera trastornar l'estómac i procurar el vomit: menjava tota classe d'aliments refractaris al suc gastric: de vegades 500 a 750 grams de raves agres i tendres; se l'atipava de mel, mentres se passava per un lloc sens aire i exposat al sol; se l'obligava a ajeure-s i aixecar-se sense parar o bé li clavaven cops de puny al ventre; i ell mateix se ficava ls dits o plomes a la pharinge pera poder vomitar. Rendits, s'adormien, i al despertar-se ls hi donaven l'helebor. Molts s'hi resistien; més se buscava la manera de propinàls-hi, enganyant-los. L'efecte era terrible: els vomits i el singlot s'oferien amb intensitat horrorosa; la cara roja i brillant, les venes del coll inflades, el polç deprimint se o precipitant-se. A vegades, sense vomits ni evaquacions, el malalt, en mig de suors abundantíssimes, tenia espasmes de la gorja, convulsions parcials o generals, el deliri, el syncope, la perdua de la veu i del moviment, i queia en el colapsus i moria. Els que n sortien restaven xacrosos o curats, però molts no n sortien.

Els efectes són tant violents que fins a noves enquestes no s pot aconsellar l'ús dels helebors. L'*H. niger* conté l'*helleborina*, verí cardiac poderosíssim d'acció semblant a la digitalina cristallizada; l'*H. viridis* conté l'*helleboreina*, d'acció cardíaca més flaca i propietats narcotiques més fortes; i l'*H. fætidus* és més aviat emetic i purgant.

ELEBOR VERT.—*H. viridis* L.—Esp., *Heléboro verde*; fr., *Herbe à sétons*.—Creix als Pyreneus, Set-Cases, *Isern*; prop de Berga, Olot, *Tex.*; a Vilaller, Montseny, Angles, Amer, *Salv.* i *Csta.*—Març, Abril.

MARXIBULS.—*H. fætidus* L.—Esp., *Hierba llavera*; fr., *Pied-de-griffon*.—Pels llocs montanyosos, desde la Costa a les valls dels Pyreneus, *Csta.*—Hivern.

(Seguirà)

J. Q.